PROCUREGREEN

Dagens program: Mærker

- *Mikala Berg Dueholm*
  Advokat, partner DLA Piper
- *Mette Stisen*
  Konsulent, Miljømærkning Danmark
- *Anders Nørgaard Jensen*
  advokat (L), partner, PUBLICURE Advokatfirma

Carina Risvig Hamer
Professor i forvaltningsret og udbudsret
Carina.hamer@jur.ku.dk

PROCUREGREEN

PROCUREGREEN har til formål at give et unikt og hidtil uset indblik i, hvordan grønne tilgange bruges i de forskellige dele af udbudsprocedurerne i Danmark med det formål at gøre offentligt indkøb til et vigtigt element for grøn omstilling og en mere bæredygtig økonomi.

Følg gerne med –
https://www.linkedin.com/company/80365562/admin/

Forskere i projektet:

Carina Risvig Hamer (KU)
Ole Helby Petersen (RUC)
Søren Kjær Foged (VIVE)
Louise Irvall Rasmussen (KU)

DANMARKS FRIE FORSKNINGSFOND

PROCUREGREEN

DATOER FOR 2023

Onsdag d. 22 februar
Onsdag d. 15 marts
Onsdag d. 12 april
Onsdag d. 10. maj

Nyt tidspunkt: 9.00-10.30

Tilmelding:
https://jura.ku.dk/Nyheder/2023/de-groenne-udbudsmorgener/

Konference april 25-26, 2023

Public Procurement Conference – centralization and new trends

What's new in centralized procurement?

CPB-project:

https://jura.ku.dk/english/research/safeguarding-competition-and-equal-access-to-central-purchasing-bodies-agreements/calendar/2023/ppc/

1. dag: CPBs, dynamisk indkøbssystemer og rammeaftaler

2. dag: GPP og innovation

- 2 tracks: International (competition and joint procurement) og dansk (rammeaftaler)

Kursus: Grundlæggende Udbudsret 23-24. marts 2023

- https://efteruddannelse.ku.dk/jura/grundlaeggende-udbudsret/

- Enkeltfag i udbudsret (15 ECTS)
- https://jura.ku.dk/uddannelser/efterogvidereuddannelse/enkeltfag/

Grundlæggende udbudsret

Kurset giver dig indsigt i de mest relevante udbudsretlige problemstillinger, der strækker sig fra igangsættelse af et udbud til kontraktindgåelse og potentielle klager.

Start dato	Varighed	Pris	Tilmeldingsfrist	
23-03-2023	2 dage	8000 - 9000	09-03-2023	TILMELD

CA

How can environmental labels be used in EU public procurement?

Environmental labels can be used in EU public procurement in several ways:

1. Specifying environmental criteria in procurement documents: Public procurement officials can include specific environmental criteria in procurement documents, such as product specifications or request for proposals, that require bidders to meet certain environmental standards or certifications. For example, specifying that products must have an EU Ecolabel or Energy Star rating in order to be considered for a contract award.
2. Using environmental labels as an evaluation criteria: Public procurement officials can use environmental labels as one of the evaluation criteria when assessing bids or proposals. This can include giving a higher score or weighting to products or services that have environmental labels.
3. Preferring products with environmental labels: Public procurement officials can give preference to products or services that have environmental labels, such as awarding contracts to suppliers that can demonstrate their environmental credentials.

It is important to note that the use of environmental labels in EU public procurement must be in compliance with EU procurement laws and regulations, and must be non-discriminatory, relevant and not disproportionately trade restrictive.

Tænker der stadig er lidt vej for AI – og der stadig er behov for jurister!

Hvad kan mærkerne egentlig – og hvad skal vi bruge dem til?
Hvordan burger vi dem? Og bliver de rent faktisk brugt?

Svanemærket og EU-Blomsten

Konsulent Mette Stisen,
Miljømærkning Danmark

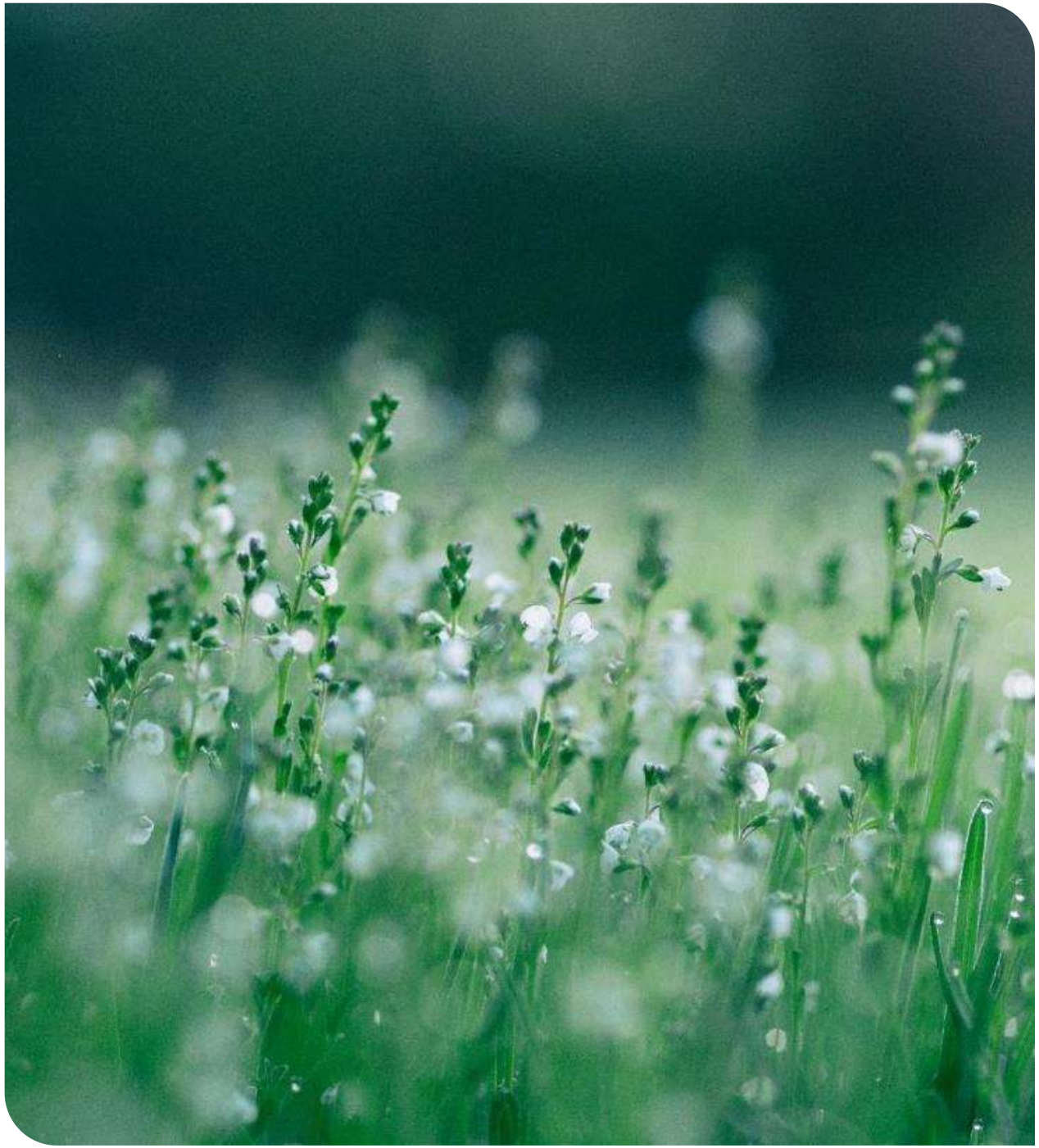

Hvem er Miljømærkning Danmark?

- Ansvarlig for Svanemærket og EU-Blomsten i Danmark på vegne af Miljøministeriet
- Non-profit organisation
- Den danske del af Nordisk Miljømærkning

Opgaver

- Behandler ansøgninger og certificerer produkter og services til Svanemærket og EU-Blomsten
- Kontrol og markedsovervågning
- Markedsføring og vejledning om (brug af) miljømærkerne
- Deltager i kriterieudvikling nordisk og europæisk

- Nordens officielle miljømærke
- 95% af danskerne kender Svanemærket
- 56 produktgrupper, hvor man kan opnå licens
- Mere end 24.000 produkter og serviceydelser er mærket

- EU's officielle miljømærke
- 45% af danskerne kender EU-Blomsten
- 24 produktgrupper, hvor man kan opnå licens
- Mere end 9.000 produkter registreret på det nordiske marked

Livscyklus- og helhedsperspektiv er styrken

Hele produktets livscyklus er med i vurderingen, når kravene til produkter og services fastsættes.

1. Råvarer
2. Produktion
3. Brugsfase
4. Affald og recirkulering

I alle fase inddrages alle relevante miljøbelastninger inkl. bæredygtigt ressourceforbrug, klima og kemikalier

- **Indbygget væsentlighedsanalyse**
- **Hele værdikæden indgår i vurdering og kravsætning**

Produktspecifikke og absolutte krav

- Hver produktgruppe har unikke krav
- Kravene omfatter de vigtigste miljøbelastninger for produkttypen eller serviceydelsen
    - Svanemærket har særligt fokus på cirkulær økonomi og ressourceeffektivitet, klima, kemikalier og biodiversitet.
- Krav der, hvor der er potentiale for at gøre en forskel
- Absolutte krav, som alle skal leve op til og kravene er transparente og offentligt tilgængelige
- Dermed nemt for både forbrugere og professionelle indkøbere at se, hvad Miljømærkerne sikrer

Kontrolarbejde

- For at opnå en certificering med Svanemærke skal produkter og serviceydelser gennem en grundig certificeringsproces.

- Det er med til at sikre, at Svanemærket er et troværdigt pejlemærke for såvel professionelle indkøbere som forbrugere.

- Kontrolindsatsen består af følgende:
  - Certificeringskontrol: Kontrol inden en virksomhed opnår certificering
  - Efterkontrol: Løbende stikprøvekontrol
  - Markedsovervågning for uretmæssig brug af Svanemærket i markedsføring
  - Specifik kontrol: Opfølgning på henvendelser fra offentligheden

Kriteriedokumenter

Bagvedliggende mærkekrav

Produktspecifikke og absolutte mærkekrav udgør tilsammen til et mærkes kriteriedokument for den givne produktgruppe.

De enkelte krav kaldes mærkekrav, hvilket er væsentligt at have for øje iht. Udbudslovens § 46, stk. 1.

- OBS! Nogle serviceydelser arbejder med pointkrav, hvor man skal opnå et vist antal point samlet set.

Svanemærkning af

Kosmetiske produkter

Version 3.12 • 8. november 2016 – 31. december 2024

Mærker - § 46 i udbudsloven

§ 46 En ordregiver kan i de tekniske specifikationer, kriterierne for tildeling eller vilkårene for kontraktens udførelse kræve, at et indkøb er forsynet med et bestemt mærke som dokumentation for specifikke egenskaber, når

1) mærkekravene kun vedrører krav,
   a) der er **forbundet med kontraktens genstand**, og
   b) er **egnede til at definere egenskaberne** ved de bygge- og anlægsarbejder, varer eller tjenesteydelser, der er genstand for kontrakten,
2) mærkekravene er fastsat på grundlag af objektivt verificerbare og ikkediskriminerende kriterier,
3) mærkerne er udviklet på grundlag af en åben og gennemsigtig procedure, i hvilken alle relevante interessenter kan deltage,
4) mærkekravene er tilgængelige for alle potentielle tilbudsgivere og
5) mærkekravene er fastsat af en tredjemand, som den økonomiske aktør, der ansøger om mærket, ikke udøver en afgørende indflydelse på

Nr. 2-5 opfyldes altid af type 1-miljømærker

Hvis alle disse krav **ikke** er opfyldt, kan ordregiver henvise til de relevante mærkekrav i udbudsmaterialet

”Det grønne valg bliver obligatorisk”

- grønne indkøb for en grøn fremtid

(Forhenværende regerings strategi)

Langsigtet målsætning:

Alle offentlige indkøb på områder, hvor der findes officielle mærkningsordninger, skal være miljømærkede eller leve op til tilsvarende krav i 2030.

Kortsigtet:

Det skal allerede nu gøres obligatorisk at vælge et miljømærket produkt eller et produkt, der lever op til tilsvarende krav, når der købes ind i staten, hvis der er tilstrækkelig konkurrence og ingen betydelig prisforskel.

Miljømærkede indkøb i staten

- Kravet om miljømærkede indkøb i staten udmøntes gennem opdatering af Cirkulære om miljø- og energihensyn ved statslige indkøb
- Bilagsliste over produktgrupper med krav om miljømærket indkøb opdateres som udgangspunkt én gang årligt og udbygges på den måde løbende
- Kravet om miljømærket indkøb forventes til at begynde med at omfatte 14 produktgrupper, f.eks rengøringsmidler, papir, tryksager og sæbe- og hygiejneprodukter m.fl.

Produktgrupper omfattet af cirkulære om miljø- og energihensyn ved statslige indkøb

	Produktgruppe	Evt. underkategori
1	Rengøringsydelser (inkl. vinduepudsning)	
2	Rengøringsmidler	
3	Tekstilservide (inkl. Linnedservice, måtteservice, gardiner/persienner)	
4	Vaskemidler til tekstilvask	
5	Opvaskemidler til maskin– og håndopvask	
6	Kuverter	Standardkuverter med/uden rude
7	Kopi- og trykpapir og grafisk papir	Kopipapir
8	Toiletpapir, køkkenruller, servietter, papirhåndklæder mv.	
9	Mad- og bagepapir	
10	Trykkeriydelser og tryksager	
11	Håndsæbe, håndcreme og hudlotion	
12	Hygiejneprodukter	
13	Engangsbatterier	
14	Indendørsmaling	Maling til væg, loft og interiør til alm vedligehold

Udbudsretlige vejledninger til omfattede produktgrupper

Miljømærkning Danmark skal udarbejde og offentliggøre vejledninger til brug for vurdering af, hvilke relevante mærkekrav statslige ordregivere må stille i forbindelse med udbud af produkter, der er omfattes af kravet i cirkulæret

Vejledningerne har til formål, at

- beskrive hvilke bagvedliggende mærkekrav offentlige ordregivere kan stille krav om inden for udbudslovgivningen, og
- give konkrete eksempler på, hvordan offentlige indkøbere kan formulere relevante miljømærkekrav i et udbud, jf. udbudsloven § 46, stk. 2.

Vejledningen består af to dele, en generel og en specifik. Den generelle del vil være ens i alle vejledningerne, mens den specifikke vil omhandle den konkrete produktgruppe, som den givne vejledning omhandler.

Uddrag fra vejledning – eksempel på mindstekrav, tryksager

4.2.1 Svanemærket

*Nedenstående er et eksempel på hvordan mindstekrav vedrørende relevante mærkekrav bag Svanemærket kan formuleres – **positiv** afgrænsning:*

De produkter og ydelser, der leveres i henhold til denne [Rammeaftale/Kontrakt], skal opfylde følgende bagvedliggende mærkekrav i det nordiske miljømærke Svanemærket for trykkerier og tryksager, generation 6 (kriteriedokument 041, Nordic Ecolabelling for Printing Companies and Printed Matter):

O9, O13, O14, O24, O28, O29, appendix 1, punkt 1.1-1.2 og 2.1-2.4

Kriteriedokumentet kan hentes på Miljømærkning Danmarks hjemmeside [link] og er desuden vedlagt som bilag til udbudsmaterialet.

https://prodstoragehoeringspo.blob.core.windows.net/9e2b5e2f-2740-49d5-8bb3-ac0901d81093/Udkast%20til%20vejledning%20om%20milj%C3%B8m%C3%A6rket%20indk%C3%B8b%20af%20h%C3%A5nds%C3%A6b.pdf

Uddrag fra vejledning – eksempel på kontraktvilkår, tryksager

*Nedenstående er et eksempel på hvordan kontraktvilkår vedrørende relevante mærkekrav bag EU-Blomsten kan formuleres – **negativ** afgrænsning:*

Produkter og ydelser omfattet af [Rammeaftalen/Kontrakten] skal senest ved kontraktstart opfylde de bagvedliggende mærkekrav i det europæiske miljømærke EU-Blomsten (KOMMISSIONENS AFGØRELSE (EU) 2020/1803 AF 27. NOVEMBER 2020), inklusive artikel 1, stk. 4, litra e) og f) *undtagen følgende*:

Kriterienummer 7 og 10.

Kriteriedokumentet kan hentes på Miljømærkning Danmarks hjemmeside [link] og er desuden vedlagt som bilag til kontrakten.

Ordregiver kan på ethvert tidspunkt kræve dokumentation for, at kravet om at produkter og ydelser omfattet af [Rammeaftalen/Kontrakten] skal opfylde de oplistede mærkekrav bag [Svanemærket/EU-Blomsten] er opfyldt for de enkelte leverancer. Dokumentationen skal foreligge inden for en af ordregiver skriftligt varslet rimelig frist.

https://prodstoragehoeringspo.blob.core.windows.net/9e2b5e2f-2740-49d5-8bb3-ac0901d81093/Udkast%20til%20vejledning%20om%20milj%C3%B8m%C3%A6rket%20indk%C3%B8b%20af%20h%C3%A5nds

PROCUREGREEN - Mærker

Mette Stisen, Mikala Berg Dueholm & Anders Nørgaard

DLA PIPER

PUBLICURE
ADVOKATFIRMA

0. Introduktion

Brug af mærker - § 46

§ 46, stk. 1: En ordregiver kan i de tekniske specifikationer, kriterierne for tildeling eller vilkårene for kontraktens udførelse kræve, at et indkøb er forsynet med et bestemt mærke som dokumentation for specifikke egenskaber, når:

1) **forbundet med kontraktens genstand og er egnede til at definere egenskaberne ved [...] genstand for kontrakten**.
2) Mærkekravene er fastsat på grundlag af objektivt verificerbare og ikke-diskriminerende kriterier,
3) Mærkerne er udviklet på grundlag af en åben og gennemsigtig procedure, i hvilken alle relevante interessenter kan deltage,
4) Mærkerne er tilgængelige for alle potentielle tilbudsgivere, og
5) Mærkekravene er fastsat af en tredjemand, som den økonomiske aktør, der ansøger om mærket, ikke udøver en afgørende indflydelse på.

Brug af mærker

Forbundet med
kontraktens genstand?

1) “Forbundet med kontraktens genstand”

<u>Kendelse af 5. maj 2010, Remmer A/S mod SKI</u>

Offentligt udbud 2004/18/EF

5 delaftaler, herunder tryk og efterbehandling, kopi, print, storformat

Påstanden:

Delaftale 4 »Tryk og efterbehandling«, underkriteriet, ”Miljømæssig kompetence”, delkriteriet ”kompetencemæssig bredde ikke forbundet med kontraktens genstand

1) “Forbundet med kontraktens genstand”

Kendelse af 5. maj 2010, Remmer A/S mod SKI

Kravspecifikationen om kopi- og trykpapir

Kravene i Svanemærket er baseret på en livscyklusvurdering af produktet.

For kopi – og trykpapir opnås dette ved lægge vægt på *brug af fiber fra bæredygtigt skovbrug*, *begrænset brug af miljøfarlige kemikalier* og *lavt udslip til luft og vand* samt *reduceret energiforbrug*.

Det fremgår endvidere, at kriteriedokumentet kan anvendes til at dokumentere, at papir opfylder kravene, som stilles til svanemærkede tryksager.

1) “Forbundet med kontraktens genstand”

<u>Kendelse af 5. maj 2010, Remmer A/S mod SKI</u>

Kravspecifikationen om svanemærkning af trykkerier:

Svanemærket trykkeri = Svanelicens til trykkeriets produktion af tryksager. [...]

Opfylder en række miljøkrav, som dokumenterer minimal miljøbelastning.

Gælder i hele leverandørkæden.

Omfatter trykprocessen og det papir og de kemikalier, som trykkeriet anvender.

Også produktion, der øger genanvendelse af tryksager. I hovedsag papir.

1) “Forbundet med kontraktens genstand”

Kendelse af 5. maj 2010, Remmer A/S mod SKI

Klagenævnet:

Om kravene til kopi- og trykpapir

Kravspecifikationens miljøkrav til delaftale 4 og 5 vedrører efter deres ordlyd det papir, som er indeholdt i de tryksager, tilbudsgiverne skal kunne levere.

Ikke at den samlede tryksag, der leveres, er svane-, blomster-, FSC/PEFC-, eller ECF-mærket eller lever op til kravene i disse mærker eller er genbrugspapir.

Den kriterieversion i Svanen, som der henvises til, indeholder herved konkrete krav til papir, som skal bære svanemærket → **Lovmedholdeligt**

1) “Forbundet med kontraktens genstand”

Kendelse af 5. maj 2010, Remmer A/S mod SKI

Klagenævnet:

Om kravene til trykkerier

Krav til forureningsbegrænsende affaldshåndtering, energieffektiviseringer og – besparelser, generel anvendelse af miljøvenlige produkter i produktionen, herunder miljømærket eller genanvendt papir m.m.

Knytter sig til generel produktionstilrettelæggelse = Ikke forbundet med kontraktens genstand

“Forbundet med kontraktens genstand”

- **<u>Miljømærket er et konsolideret katalog af krav</u>**
  - Hav altid øjet på de underliggende miljøkrav (og pas på mindstekrav-gørelse)

1.2.1 Paper

O5 Inspected and Ecolabelled paper

At least 60% of the printing company's total annual consumption of paper must be inspected or ecolabelled. In this calculation, Nordic Swan Ecolabelled paper has a weight of 1, inspected paper 0.9 and EU Ecolabelled paper 0.8.

*Example: If 60% inspected paper is used in addition to 10% Nordic Swan Ecolabelled paper and 5% EU Ecolabelled paper, the calculation will be as follows: 60*0.9 + 10*1.0 + 5*0.8 = 68%*

- At least 50% of the printing company’s turnover must originate from **paper printed matter**, printed Nordic Swan- or EU Ecolabelled textile or Nordic Swan Ecolabelled construction and facade panels manufactured using **printing methods** encompassed by the criteria.

“Forbundet med kontraktens genstand”

- **Grænsedragning:** Konkrete egenskaber ved kontraktens genstand
  - Forbud mod opløsningsmidler, skadelige trykfarver og andre kemikalier, emballagekrav
- Miljø og klimahensyn under produktion/fremstilling

“Forbundet med kontraktens genstand”

- **Grænsedragning:** Virksomhedens generelle egnethed
  - Putter sig i kriterierne for produkterne
  - Inspiration i egnethedskrav i § 143, smh. m. § 155?
    - 3) Oplysning om de involverede teknikere eller tekniske organer, navnlig dem, der er ansvarlige for kvalitetskontrollen, uanset om de direkte eller indirekte hører til ansøgerens eller tilbudsgiverens virksomhed, og, hvor det drejer sig om bygge- og anlægskontrakter, oplysning om de involverede teknikere eller tekniske organer, som entreprenøren disponerer over til udførelsen af arbejdet
    - 4) Beskrivelse af det tekniske udstyr og de foranstaltninger, som ansøgeren eller tilbudsgiveren har truffet til sikring af kvaliteten, og af virksomhedens undersøgelses- og forskningsfaciliteter
    - 10) En erklæring om, hvilket værktøj, materiel og teknisk udstyr tjenesteyderen eller entreprenøren disponerer over til opfyldelse af kontrakten (!)

“Forbundet med kontraktens genstand”

- **Yderpoler**
  - Virksomhedens generelle egnethed >< Krav til det leverede
  - Varekøb, tjenesteydelseskontrakter, bygge- og anlæg
  - Eksemplet, tryksager:
    - Sweetspot mellem
      - (A) virksomhedens produktionsapparat,
      - (B) generel forarbejdningsmetode og
      - (C) slutprodukt

“Forbundet med kontraktens genstand”

- Svanemærkning af trykkerier og tryksager

- At least 50% of the printing company’s turnover must originate from **paper printed matter**, printed Nordic Swan- or EU Ecolabelled textile or Nordic Swan Ecolabelled construction and facade panels manufactured using **printing methods** encompassed by the criteria.

1.2.1 Paper

O5 Inspected and Ecolabelled paper

At least 60% of the printing company's total annual consumption of paper must be inspected or ecolabelled. In this calculation, Nordic Swan Ecolabelled paper has a weight of 1, inspected paper 0.9 and EU Ecolabelled paper 0.8.

*Example: If 60% inspected paper is used in addition to 10% Nordic Swan Ecolabelled paper and 5% EU Ecolabelled paper, the calculation will be as follows: 60*0.9 + 10*1.0 + 5*0.8 = 68%*

Brug af mærker

§ 46, stk. 2

”*Hvis en ordregiver ikke kan kræve, at alle mærkekravene er opfyldt, skal ordregiveren henvise til de relevante mærkekrav i udbudsmaterialet.*”

Positiv afgrænsning af kriterier:

”*Ydelser, der leveres i henhold til denne kontrakt, skal leve op til krav 1, 2 og 5 i Svanemærket for Ydelser*”

Negativ afgrænsning af kriterier (farligst, fordi den ikke lægger op til stillingtagen):

”*Ydelser, der leveres i henhold til denne kontrakt, skal leve op til samtlige krav i Svanemærket for Ydelser bortset fra krav 3 og 4.*”

Brug af mærker

§ 46, stk. 3: Mærker, der opfylder tilsvarende mærkekrav skal accepteres

Bæredygtige elementer kan implementeres i alle udbuddets faser

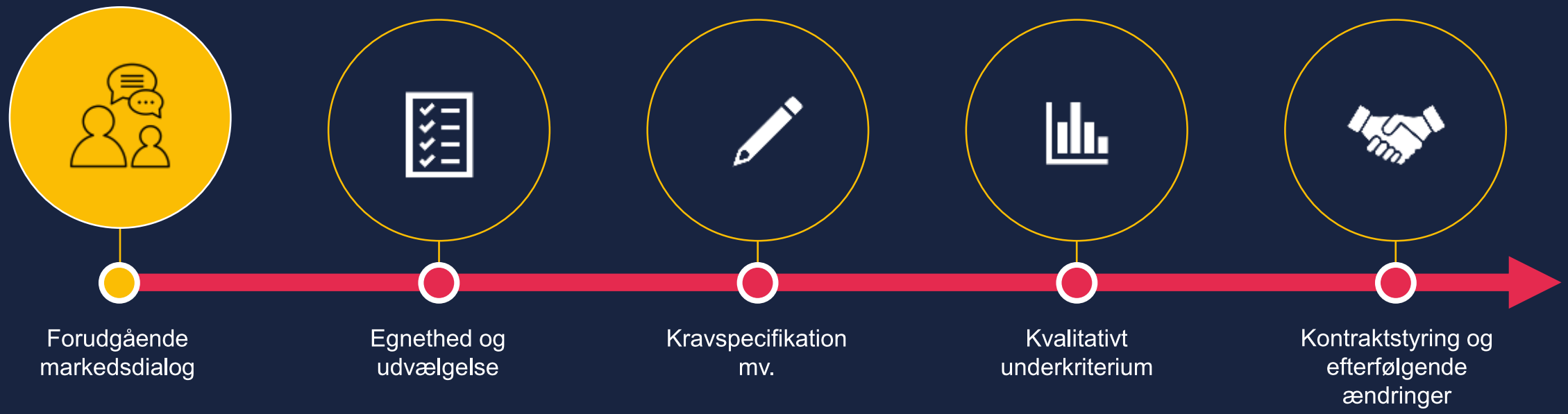

1. Forudgående markedsdialog

Markedsdialog forud for udbuddet

- Ordregiver kan forud for udbudsproceduren have dialog med og modtage rådgivning fra relevante virksomheder, jf. udbudslovens § 39, stk. 1
- Markedsdialogen kan gennemføres ved møder med enkelte leverandører, ved plenummøder eller på skriftligt grundlag
- Ordregiver skal udligne eventuelle konkurrencefordele. Hvis konkurrencefordelen ikke kan udlignes, skal den pågældende virksomhed udelukkes fra deltagelse i udbuddet

Indeholder projektet forhold, som hindrer brug af mærker?

Hvor udbredt er mærker på markedet?

Hvordan påvirker krav om mærker prisen?

Markedsdialog forud for udbuddet

Formål med markedsdialogen

Påvirke leverandørerne til at opnå mærke-certificeringer

Øge bevidstheden i markedet

Optimering af udbudsmaterialet:

Kan mærker meningsfyldt indtænkes?

Hvordan giver det bedst mening at mærker indtænkes? I tekniske specifikationer, tildelingskriterier eller kontraktvilkår?

Markedsmodning: Hvilken betydning har brug af mærker for prisen?

Forebygger annullationer

Markedsdialog forud for udbuddet

Forudsætter materialet er udarbejdet i god tid

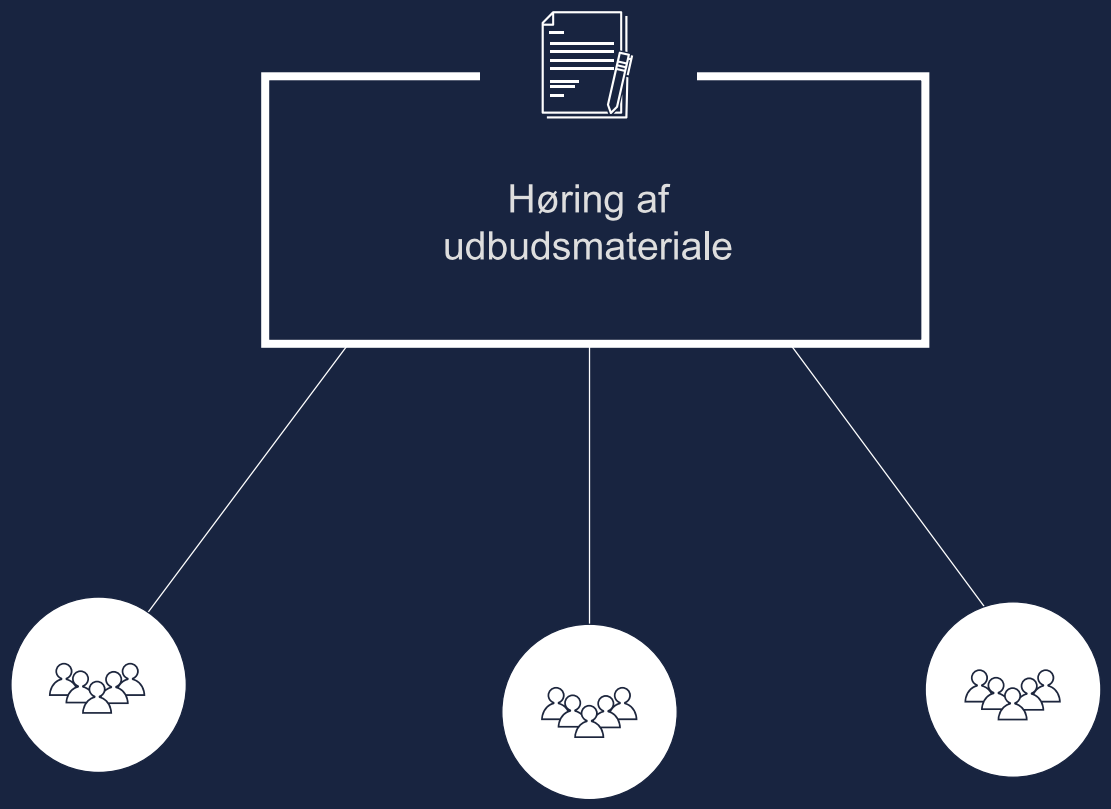

Markedsdialog forud for udbuddet

Københavns Kommunes årsrapport for 2021 om bæredygtige indkøb

Markedsdialoger skubber både markedet og andre kommuner
Københavns Kommune har indtil videre gennemført markedsdialoger inden for otte forskellige produktområder, og ifølge den nye årsrapport har dialogerne stor effekt:

Siden dialogen om flere miljømærkede kontormøbler i 2018 er antallet af handelsnavne mere end femdoblet, mens antallet af licenshavere med svanemærket legetøj er vokset fra en til fire i perioden 2018 til udgangen af 2021. Et andet eksempel er madrasser både til større børn og barnevogne; også her er der i dag et større produktsortiment end før Københavns markedsdialog om denne produkttype i 2020.

2. Egnethed og udvælgelse

Egnethedskrav - § 140

Ordregiver kan stille krav i forhold til:

- Udøvelsen af det pågældende erhverv, jf. § 141
- Økonomisk og finansiel formåen, jf. § 142
- Teknisk og faglig formåen, jf. § 143

Kravene skal fastsættes som minimumskrav, og kravene skal være proportionale og **relaterede til kontraktens genstand**

Teknisk og faglig formåen

Miljøledelsessystemer eller miljøledelsesstandarder, jf. § 158

Krav til teknisk og faglig formåen skal kunne dokumenteres opfyldt på en af måderne angivet i udbudslovens §§ 155, 157 eller 158, jf. udbudslovens §143

Angivelse af de miljøstyringsforanstaltninger, som ansøgeren eller tilbudsgiveren kan anvende ved udførelsen af kontrakten, jf. § 155, nr. 8

Referencer på tidligere udførte opgaver, jf. § 155, nr. 1-2

Angivelse af uddannelsesmæssige og faglige kvalifikationer hos medarbejdere, når disse ikke evalueres som et kriterium for tildeling, jf. § 155, nr. 7

Teknisk og faglig formåen

Referencer

”Tilbudsgivers kompetencer:

Tilbudsgiveren skal have relevante kompetencer og erfaring i at yde miljøbevidste indendørs rengøringstjenester, der som minimum omfatter følgende:

» **brug af rengøringsmidler, som har fået tildelt EU-miljømærket for rengøringsmidler** til hårde overflader eller et andet EN ISO 14024 type I-miljømærke, som er nationalt eller regionalt anerkendt i medlemsstaterne, **for mindst 50 procent af rengøringsopgaverne i en kontrakt**.

» uddannelse af personalet ved interne eller eksterne undervisere, som omfatter miljømæssige aspekter som fx korrekt fortynding og dosering af rengøringsmidler, bortskaffelse af spildevand og affaldssortering.

Kontrol:
Dokumentation i form af oplysninger og referencer i relevante kontrakter opfyldt inden for de seneste tre år, som omfattede ovennævnte elementer. Dette skal understøttes af fortegnelser over personaleaktiviteter, hvor de relevante emner er opført.

Virksomheder, der har fået tildelt EU-miljømærket for indendørs rengøringstjenester eller et andet EN ISO 14024 type I-miljømærke, som er nationalt eller regionalt officielt anerkendt i medlemsstaterne, vil blive anset for at opfylde kravene.”

Kilde: Eksempel fra EU-Kommissionens GPP-kriterier for indendørs rengøringstjeneste, angivet i Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens vejledning om gennemførelsen af grønne udbud, 2022

Miljøledelsessystemer

Miljøledelse handler om at sætte sit miljøarbejde i system. Miljøledelse er en fortløbende proces som bl.a. indebærer, at virksomheden:

- kortlægger sine miljøforhold
- formulerer en miljøpolitik
- fastsætter et ambitionsniveau i form af miljømål
- udarbejder handlingsplaner for, hvordan målene skal nås
- evaluerer miljøarbejdet og om nødvendigt foretager justeringer af mål og handlingsplaner

Virksomheder, der har indført miljøledelse, signalerer til omverdenen, at de har styr på deres miljøpåvirkninger. Samtidig kan der være økonomiske gevinster at hente ved at indføre miljøledelse. Der er f.eks. typisk store besparelser at hente i energi- og vandforbrug i produktionen.

Kilde: Miljøstyrelsen

Miljøledelsessystemer

ISO 14001 i miljøledelse

- Lanceret i 1996 og administreres i Danmark af Dansk Standard
- Er den dominerende miljøledelsesstandard i verden
- Der stilles krav til de enkelte elementer i miljøledelsessystemet, som skal opfyldes for at blive certificeret:
  - Miljøpolitik
  - Planlægning
  - Iværksættelse og drift
  - Kontrol og korrigerende handlinger
  - Ledelsens gennemgang

Eco-Management and Audit Scheme (EMAS)

- EU's miljøledelsesordning, der blev vedtaget af EU-Kommissionen i 1993
- Man arbejder særligt med:
  - Løbende at reducere de direkte miljøpåvirkninger i form af energi- og ressourceforbrug, affaldsproduktion samt emissioner (klimagasser, luftforening og spildevand).
  - Reducere virksomhedens indirekte miljøpåvirkninger – altså de påvirkninger, som virksomheden ikke har direkte kontrol over, men som virksomheden har mulighed for at påvirke gennem f.eks. dialog med leverandører og kunder.

Bæredygtighed i udbud med prækvalifikation

Udvælgelseskriterier

- Udbuddets tekniske krav og minimumskrav til egnethed skal være forbundet med kontraktens genstand
- De af ordregiver fastsatte kriterier for udvælgelse skal være objektive og ikke-diskriminerende, jf. udbudslovens § 145, stk. 2
- Udvælgelseskriterierne skal således ikke være forbundet med kontraktens genstand: Der er formentlig større spillerum til sociale- og miljøhensyn ved fastsættelsen af udvælgelseskriterierne
- Ordregiver kan efter forarbejderne eksempelvis lægge vægt på, at der er SMV'er med: Kan ordregiver lægge vægt på, at virksomhederne er miljøcertificerede?
- Husk dog, at § 155 om teknisk og faglig formåen er <u>udtømmende</u>

Udvælgelseskriterierne må ikke genanvendes som tildelingskriterier

3. Kravspecifikation, forbehold, passende dokumentation og ændringer

Udarbejdelse af kravspecifikationen

Ordregivers valg af kravmetodik

Mindstekrav:

- Krav som tilbudsgiver skal opfylde for at aflevere et konditionsmæssigt tilbud
- Manglende opfyldelse vil medføre afvisning
- Skal være offentliggjort samtidig med udbudsmaterialet
- Skal være klare og forståelige
- Skal være konkrete og objektive (må ikke være skønsprægede)
- Skal relatere sig til kontraktgenstanden

Krav:

- Krav som tilbudsgiver skal opfylde
- Manglende opfyldelse kan medføre afvisning, men nogle gange kan ordregiver kapitalisere forbeholdet
- Skal være offentliggjort samtidig med udbudsmaterialet
- Skal være klare og forståelige
- Bør være konkrete og objektive - Skal relatere sig til kontraktgenstanden

Konkurrenceparametre (evalueringskrav):

- Ordregivers ønske om en bestemt egenskab eller et bestemt vilkår
- Krav, der konkurreres på og som kan opfyldes
- Skal fremgå af udbudsbetingelserne, hvad der konkurreres på
- Manglende/dårlig opfyldelse påvirker den kvalitative vurdering,
- Skal relatere sig til kontraktgenstanden

Ordregiver kan også kombinere de tre kravtyper således, at et vist niveau er krav eller minimumskrav og over dette niveau er evalueringskrav

Anden passende dokumentation

- Ifølge § 46, stk. 4, skal en ordregiver altid acceptere end anden passende dokumentation, hvis:
  1) en tilbudsgiver ikke har mulighed for at få det krævede mærke eller et tilsvarende mærke inden for den gældende frist af årsager, der ikke kan tilskrives den pågældende, eller
  2) en tilbudsgiver ikke har det krævede mærke, selv om det har været muligt at opnå det inden for den gældende frist, og ordregiveren kan konstatere, at mærkekravene er opfyldt, uden at de ressourcer, som ordregiveren skal bruge på dette, efter en konkret vurdering i uhensigtsmæssigt omfang overstiger de ressourcer, som ordregiveren ville skulle bruge på at konstatere, at tilbudsgiveren er i besiddelse af det krævede mærke

Som udgangspunkt 1 time

Ændringer af udbudsmaterialet

§ 134, stk. 1

”En ordregiver kan foretage ændringer af udbudsmateriale, når :

Ændringerne udgør ikke ændringer af grundlæggende elementer

Ændringerne offentliggøres på passende vis

Meddelelse om ændringen sker under overholdelse af tidsfristerne for supplerende oplysninger

Ændringer i udbudsmaterialet undervejs i udbudsprocessen

Uvæsentlige ændringer

”*mindre justeringer og tilpasninger, der ikke påvirker den tid, som en økonomisk aktør skal bruge på at forstå og udarbejde en ansøgning eller et tilbud*”, jf. forarbejderne til udbudsloven § 2

Uvæsentlige ændringer kan foretages **uden forlængelse af fristen** for modtagelse af ansøgninger eller tilbud.

Væsentlige ændringer

”*ændringer, der medfører, at de økonomiske aktører skal bruge yderligere tid til at forstå og svare tilstrækkeligt på udbudsmaterialet, hvorfor det vil tage længere tid at afgive en ansøgning eller et tilbud*”, jf. forarbejderne til udbudsloven § 2

Hvis ordregiver foretager væsentlige ændringer **skal fristen** for modtagelse af ansøgninger eller tilbud skal **forlænges**.

Ændringer af grundlæggende elementer

”ændringer, der kan have påvirket potentielle ansøgeres eller tilbudsgiveres deltagelse i den omhandlede udbudsprocedure, eller fordrejet konkurrencen”, jf. forarbejderne til udbudsloven § 2

Kan ikke gennemføres uden nyt udbud

Mindstekrav udgør som klart udgangspunkt grundlæggende elementer, medmindre ændringen ikke vil kunne påvirke deltagelsen i udbuddet eller ikke fordrejer konkurrencen.

- Undtagelsen gælder ikke i udbud med forhandling

Opmærksomhedspunkter

- Er kravet foreneligt med udbuds- og forvaltningsretten?
- Egentlig effekt eller symbolik?
- Hvis egentlig effekt: Står det mål med downside?
- Hvad koster kravet?
- Kontraktstyrbar?

4. Kvalitativt underkriterium

Tildelingskriterier

Udbudsloven §§ 161-165

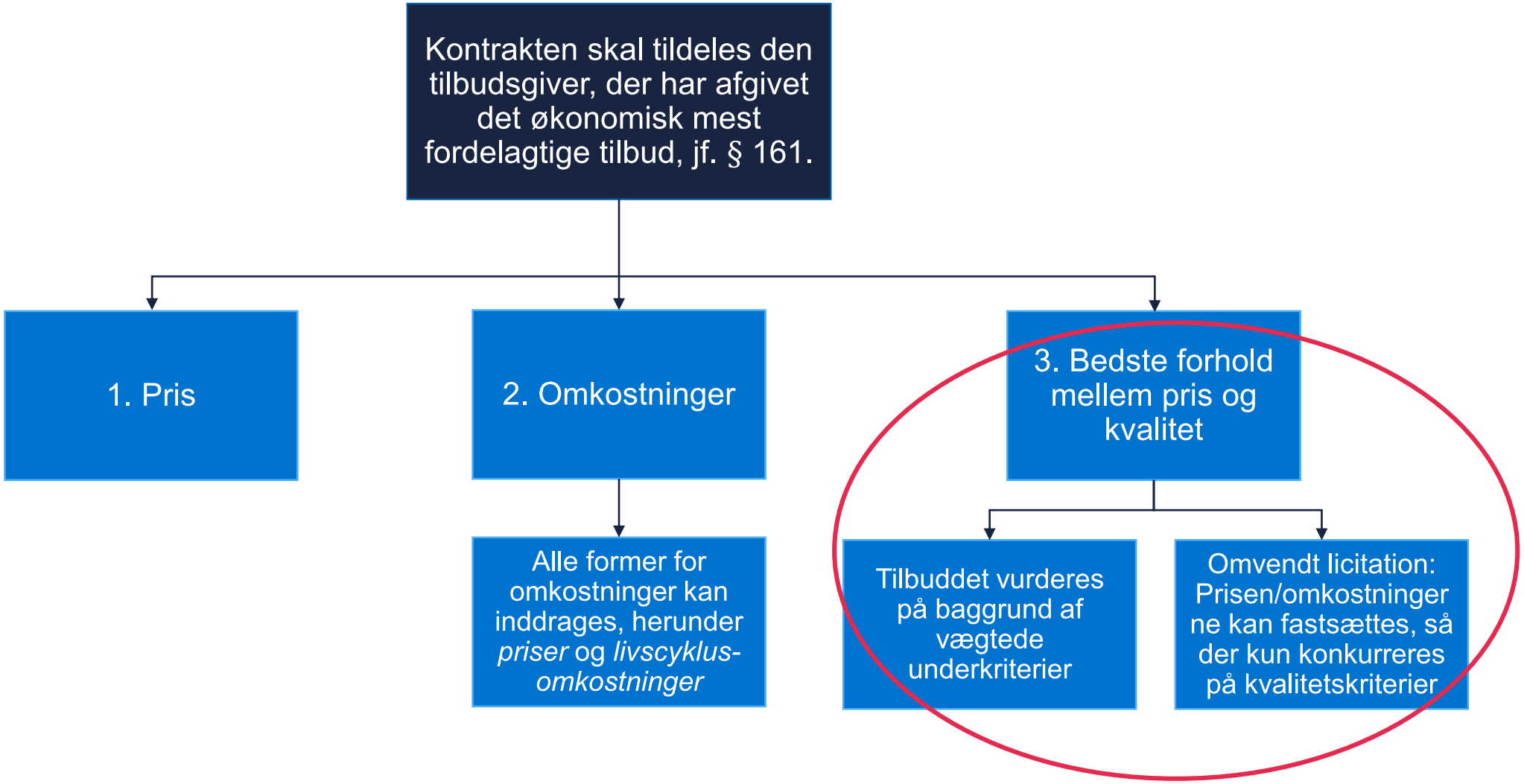

Krav eller tildelingskriterier?

Krav	Tildelingskriterier
• Kræver kendskab til markedet • Krav om bæredygtighed kan være bedre end et ikke-tungtvejende tildelingskriterium • Bør anvendes, hvis forholdet er meget vigtigt for ordregiver	• Kræver ikke indgående kendskab til markedet • Åbner for muligheder/løsninger ordregiver ikke kan forudse • Kan være svært at kontrollere overholdelsen i kontraktperioden

Tildelingskriterier

Eksempel på udformning af delkriterie vedr. Svanemærket universalrengøringsmiddel

Tilbudsgiver bedes oplyse, hvorvidt det tilbudte universalrengøringsmiddel er mærket med det nordiske miljømærke Svanemærket (kriteriedokument 026 Rengøringsmiddel version 5.0 eller senere versioner af generation 5 fx version 5.4, 13 marts 2013 – 31 marts 2019).

Kriteriedokumentet kan hentes på Miljømærkning Danmarks hjemmeside og er desuden vedlagt som bilag til udbudsmaterialet.

Det vægter positivt, såfremt det tilbudte universalrengøringsmiddel er mærket med det nordiske miljømærke Svanemærket eller andre mærker, der opfylder tilsvarende mærkekrav.

Kilde: Miljømærkning Danmark

5. Kontraktstyring og efterfølgende ændring

Mærker i den efterfølgende kontrakt

- **Den udbudsretlige refleksvirkning:**
  - Miljøkravene skal afspejles i den efterfølgende kontrakt
- **Ændringsfleksibilitet:**
  - Reduceres, jo større rolle mærkningskravet har haft i udbudsmaterialet
- **Kontraktstyringsredskaber:**
  - Bodsbelagt?
  - Væsentlig misligholdelse?

Mikala Berg Dueholm

Advokat (L), Partner

2129 8756

mikala.berg.dueholm@dk.dlapiper.com

Anders Nørgaard

Advokat (L), Partner

2015 0217

anj@publicure.dk

DLA PIPER

PUBLICURE
ADVOKATFIRMA